

SOCIALISTISK STANDPUNKT

Socialistisk baggrund nr. 3

ET SOCIALISTISK SVAR PÅ KAPITALISMENS GLOBALISERING

Pris: 20 kr.

MARXIST ★ ***DK***

INDHOLD

Mennesker før profit - perspektiver for den antikapitalistiske bevægelse	2
Protesterne i Seattle	2
Hvad er globalisering?	3
Kapitalkoncentration	4
Finanskapitalens dominerende rolle	4
Imperialismen	5
Imperialismens metoder	5
Kapitalismen og nationalstaten	6
Håb i Europa?	6
Internationalisme	7
Hvad er arbejderklassen?	7
Arbejderklassen i vækst	7
Organisering af arbejderklassen	7
Nye konfliktområder	8
"Frirum"	8
Bevægelse for bevægelsens skyld	9
"Direkte aktion" og vold	9
Fra kritik til alternativer	10
Klassekamp!	11

[I dette andet oplag er der intet indholdsmæssigt ændret. Dette medfører selvfølgelig at visse afsnit er forældede, men vi mener at den grundlæggende analyse bestemt har overlevet historiens gang. Ny udgave er under forberedelse.]

Et socialistisk svar på kapitalismens globalisering

Mennesker før profit - perspektiver for den antikapitalistiske bevægelse

N30, A16, S11, S26. Nej, det er ikke navne på motorveje, men forkortelser for steder og datoer for de forskellige protestdage imod Verdenshandelsorganisationen WTO, den internationale valutafond IMF, Verdensbanken eller andre af kapitalens internationale institutioner. Sådanne protester har fundet sted i alle de byer, hvor disse organisationer har holdt konferencer og møder i den sidste periode: Seattle, Washington, Quebec City, Melbourne, Prag, Davos, Nice, Bologna, Okinawa, Göteborg, Genova. Og listen vil blive længere. Hvorend den internationale kapital top mødes, kommer det til store protester.

Det vi er vidne til her, kan blive begyndelsen til en generel modstand mod kapitalens almagt. I næsten tyve år er kapitalismen med sin liberalisering, fleksibilisering, privatisering og globalisering gået fra den ene succes til den anden. Der var tilsyneladende intet, der stod i vejen for de store, multinationale koncerner i deres jagt på profit. Det så ud til at idéerne om den "frie markedsøkonomi" havde sejret.

Og pludselig ser vi verdensomspændende masseprotester, der begynder at sætte spørgsmålstegn ved det kapitalistiske system og dets måde at fungere på, og som kræver alternativer. Denne nye bevægelses potentiale er endnu svært at bedømme, men den tiltrækker stadig flere og flere. Det er derfor på høje tid, at denne bevægelse gør sig sine mål klart og formulerer en plan for, hvordan man vil nå disse mål.

Protesterne i Seattle

Startskuddet til bevægelsen blev givet ved de succesrige protester imod WTO-mødet i Seattle i november 1999. Godt nok havde der før været lignende protester i England ("Reclaim the streets"), som især rettede sig imod de store koncerners magt, men i Seattle fik det hele imidlertid en helt ny dynamik, og det blev til begyndelsen på en international modstand.

Omkring 50.000 mennesker kom til byen på USA's vestkyst. Det var den største demonstration af den slags i mange år i "de ubegrænsede mulighedsers land". Til forskel fra "Reclaim the streets"-protesterne i England var det her ikke kun nogle få anarkist-, økolog-, dyreværns-

og menneskerettighedsgrupper, der deltog. Det, der gav Seattle-demonstrationen en helt ny kvalitet, var den massive tilstedeværelse af fagforeningsfolk fra hele landet under ledelse af AFL-CIO (American Federation of Labour - Congress of Industrial Organizations, amerikansk fagforeningssammenslutning). Fagforenings-ledelsen kom godt nok især med protektionistiske og nationalistiske krav, men denne mobilisering kan ikke ses løsrevet fra den generelle udvikling i USA. Seattle var ikke noget enkelttilfælde, men et udtryk for en omsiggribende radikalisering af dele af den amerikanske arbejderklasse. Efter de store strejker hos General Motors og UPS fulgte meget radikale arbejdskampe i servicesektoren (f.eks. i Las Vegas og Los Angeles, hvor især indvandrerarbejdere spillede en stor rolle). Det sidste store højdepunkt var strejken i Verizon i sommeren 2000, hvor den såkaldte "nye økonomi" for første gang blev skueplads for voldsom klasse-kamp. Og det selvom det hed sig, at fagforeningerne aldrig nogensinde ville vinde indpas i denne sektor af økonomien. Helt nye dele af arbejderklassen begynder at organisere sig her og yde modstand.

Seattle har imidlertid hidtil snarere været undtagelsen end reglen hvad angår fagforenings- og arbejderdeltagelse i de anti-kapitalistiske protester. Især i Europa udgøres denne nye bevægelse af helt andre sociale grupper (studerende, intellektuelle, unge). Men her kunne kæmpedemonstrationerne mod EU-topmødet i Nice i december 2000 have været et vendepunkt. De europæiske fagforeninger kunne mobilisere op imod 100.000 til demonstrationen, hvilket var et enormt skridt i den rigtige retning, også selvom ledelsen for fagforeningerne begrænsede sig til meget moderate krav. De holdt sig til at kræve nogle forbedringer i EU's sociale charter. Den linje, som bliver ført af fagledelsen, og som har givet sig udtryk i, at fagtoppen i alle landene selv er gået med på den nyliberale bølge eller i hvert fald ikke har ydet nogen reel modstand mod den, står imidlertid i skarp kontrast til stemningen blandt de fleste af de arbejdere og fagforeningsaktivister, der deltog i protesterne.

Spørgsmålet om arbejderklassens rolle i den antikapitalistiske bevægelse er helt klart af central betydning. Den fremherskende holdning blandt de unge, der deltager i de store mobiliseringer, er, at arbejderklassen - hvis dens eksistens overhovedet anerkendes - ikke mere er den afgørende kraft i den sociale konflikt. I det moderne, fleksible samfund slår det historiske begreb "arbejderklasse" slet ikke til, synes mange at mene. Fagforeningerne og de traditionelle arbejderpartier er for længst blevet en integreret del af systemet og dermed udelukkende en del af problemet.

Den økonomiske baggrund for disse idéer skulle være, at vi har forladt "industri-samfundet", og at industriarbejderklassen derfor kun udgør en lille restgruppe. Derfor skulle arbejderklassen heller ikke længere være i stand til at ryste systemet med sine traditionelle kampmetoder som f.eks. strejker, påstås det.

Ud af disse teoretiske synspunkter drages konsekvenser for den praktiske kamp, som vi vil kritisere senere i denne pjece.

Hvad er globalisering?

Protesterne i Seattle og andre byer har først og fremmest én stor fortjeneste: Langt om længe bliver det kapitalistiske systems forbrydelser omtalt og kritiseret offentligt og direkte, som f.eks. udbytningen af de ekskoloniale lande og den voksende sociale ulighed også i de avancerede lande. Idéen om, at kapitalismen ville frembringe den bedst tænkelige verden, er lagt i graven.

Anklagerne imod kapitalismen er vigtige, men det er ikke nok. Der er brug for en analyse af de økonomiske og sociale årsager til det, der kaldes "globalisering" - dvs. en forståelse af kapitalismen i vores epoke. Det er efter vores mening en betingelse for, at man kan komme med et alternativ til udbytningen og undertrykkelsen i det nuværende system.

"Globalisering" er for så vidt ikke noget nyt - det er kapitalismen i den imperialistiske fase, hvor store verdensomspændende virksomheder fra de imperialistiske lande udbreder deres magt til alle afkroge af verden i jagt på nye markeder, let udnyttelig arbejdskraft og profit, og hvor hele verden drages ind under verdensmarkedets knusende dominans.

Marx og Engels skrev allerede i det Kommunistiske Manifest for over 150 år siden (kapitel 1, s. 20-21 - afhængig af udgave):

"Nødvendigheden af at skaffe stadig øget afsætning af produkterne jager kapitalistklassen ud over hele jordkloben. Den tvinges til at skaffe sig indpas overalt, at slå sig ned overalt, at knytte forbindelser overalt."

"Kapitalistklassen har ved at udnytte verdensmarkedet gjort produktionen og forbruget i alle lande internationalt. Til de reaktionæres store sorg har de slået den nationale grund bort under fødderne på industrien. De ældgamle nationale industrier er blevet tilintetgjort, og tilintetgørelsen fortsættes dag for dag. De bliver fortrængt af nye industrier, som det bliver et livsspørgsmål for alle civiliserede nationer at indføre, af industrier, der ikke mere forarbejder indenlandske råstoffer, men råstoffer fra de fjerneste egne, industrier, hvis fabrikater forbruges ikke alene i landet selv, men i alle verdensdele. I stedet for de gamle behov, der kunne tilfredsstilles af landets egne frembringelser, kommer der nye, som kræver produkter fra de fjerneste lande og himmelstrøg for at blive tilfredsstillt. I stedet for som tidligere at isolere sig og være sig selv nok, træder de forskellige områder og nationer ind i et alsidigt samkvem med hinanden, nationerne kommer til at stå i en alsidig afhængighed af hinanden. Og som det går med den materielle produktion, sådan går det også med den åndelige. De enkelte nationers åndelige frembringelser bliver fælleseje. Den nationale ensidighed og be-

grænsning bliver mere og mere umulig, og af de mange nationale og lokale litteraturer opstår der en verdenslitteratur.”

“Kapitalistklassen river alle, selv de mest barbariske nationer, med ind i civilisationen ved den hurtige forbedring af alle produktionsmidler, ved det kolossale fremskridt med hensyn til samfærdselsmidlerne. ... De tvinger alle nationer til at tilegne sig kapitalistklassens produktionsmåde, hvis de ikke vil gå til grunde; de tvinger dem til at indføre den såkaldte civilisation, dvs. blive kapitalistiske. Kort sagt, kapitalistklassen skaber sig en verden i sit eget bilde.”

Sådan kunne Marx og Engels skrive for halvanden hundrede år siden - den eneste forskel på det, de beskriver, og vore dages “globalisering” er, at det er hundrede gange mere sandt i dag, end man kunne forestille sig for 150 år siden.

Marx og Engels anså denne globalisering for at være en dybest set progressiv proces, i og med at den skabte det materielle grundlag for socialismen på verdensplan og udviklede arbejderklassen over hele verden. Udviklingen åbner muligheden for at skabe ordentlige forhold for hele verdens befolkning - når dette ikke sker, er det udelukkende, fordi denne udvikling finder sted på kapitalistisk grundlag med privat ejendomsret til produktionsmidlerne, hvor hele udviklingen sker med ét eneste formål: at skabe profit til kapitalisterne, og ikke for at gavne verdens befolkning.

Kapitalkoncentration

Et af de mest karakteristiske træk ved globaliseringsprocessen er kapitalkoncentrationen, som kommer til udtryk i fusioner, fjendtlige virksomhedsovertagelser osv. Det fører til, at nogle få kæmpemæssige firmaer kommer til at dominere de vigtigste sektorer i økonomien. De tre rigeste milliardærers formue er større end bruttonationalproduktet for de 48 fattigste lande i verden. Bill Gates formue skrumpede godt nok ind fra 90 til 63 milliarder dollars sidste år, men det er stadig væk mere end de 30 fattigste landes samlede årsindkomst. Hvis der årligt blev givet 1% af de 200 rigeste personers rigdom, kunne der iflg. FN sikres drikkevand og kloakering for alle mennesker; yderligere 1% ville kunne give adgang til grunduddannelse til alle.

Alene disse taleksempler viser, hvad det er for et forskruet system, vi lever i. Disse kæmpekonzerners og deres chefers magt er uden lige. Men det er stadig umuligt, at der opstår en fuldstændig monopolisering i økonomien under kapitalismen. Der opstår hele tiden nye brancher, kapital bliver overflyttet fra en sektor til en anden, balancen bliver forskubbet. Dette forklarer også, hvorfor der følger perioder med skærpet konkurrence efter perioder, hvor det er lykkedes at opdele markederne forholdsvis gnidningsløst. Ud af en sådan konkurrencesituation kan der opstå handelskonflikter eller endda militære konflikter.

Denne tendens til kapitalkoncentration kender så godt som ingen undtagelser. Det vi ser nu i IT-sektoren bekræfter det endnu engang. Det kan godt være, at “small” er “beautiful”, men “big” er nu engang “better”!

Med udgangspunkt i USA er verden blevet grebet af en sand fusionsfeber, og det i alle områder af økonomien, lige gyldigt om det drejer sig om bankvæsen, transport, servicefag, eller om det er i den “nye” eller den “gamle” økonomi. I den europæiske banksektor har de fem største kontrol over 52% af markedet. I bilindustrien har vi set, hvordan de store kæmper har slået sig sammen: Daimler-Chrysler, GM-Fiat, Renault-Nissan, ... Den enorme overproduktion på dette marked vil accelerere denne proces yderligere. I olieindustrien kontrollerer de fire største firmaer 72,8% af markedet. Lignende udviklinger finder sted i mange andre brancher, senest blev Compaq og Hewlett Packard f.eks. lagt sammen, og i Danmark har gigantslagterierne Danish Crown og Steff-Houlberg bebudet fusion. Den slags vil vi se meget mere af - de enorme firmaer prøver at gøre sig endnu større og stærkere over for konkurrenter og den kommende nedtur i økonomien. Og gang på gang ser vi, hvordan fusionerne udnyttes til at tynde ud i firmaet, “effektivisere” osv. - dvs. fyre folk og skære ned.

Idéen om, at det skulle føre til opsplittings af de store firmaer, når de flyttede dele af produktionen til udlandet, har vist sig at være fuldstændig uden hold i virkeligheden. Det, der er sket, er en omorganisering af produktionsprocessen og dermed en ny, international arbejdsdeling, som imidlertid stadigvæk kontrolleres fuldt ud af de samme store firmaer. Hele denne udvikling er blevet mulig gennem fremskridtene på transport- og kommunikationsområdet, hvilket har gjort det muligt at spare meget på omkostningerne. Men der har på ingen måde været tale om decentralisering af kapitalen, eller at de store monopoler har mistet magt. Tværtimod.

Finanskapitalens dominerende rolle

Et andet kendetegn ved den nuværende periode, som er synligt for alle og enhver, er finanskapitalens stadig mere dominerende rolle. Dette kom tydeligt til udtryk i spekulationsboblen på verdens børser. Dette har ikke kun følger for den økonomiske struktur, men også for socialstrukturen i de imperialistiske lande. Lenin skrev i sin bog “Imperialismen som kapitalismens højeste stadium” om kapitalismens mere og mere parasitiske (snylteragtige) karakter, hvor der er et voksende antal kapitalbesiddere, der får deres udkomme alene gennem renteudbytte og ikke spiller nogen rolle for videreudviklingen af de produktive dele af økonomien (landbrug, industri, transport...)

I en periode, hvor storkonzerner som Mercedes og Toyota i praksis har forvandlet sig til finansinstitutioner med tilhørende værksteder, har dette fænomen nået hidtil usete højder.

For grupper som ATTAC og keynesianistisk inspirerede

økonomer ligger grunden til den globale kapitalismes nuværende ustabilitet ene og alene i den gigantiske finansspekulation, der foregår (se boks på foregående side). Men man bliver nødt til at se på, hvorfor denne spekulation finder sted - det har sin forklaring, ikke i cirkulationen i økonomien, som finansmarkederne er en del af, men i selve produktionen.

Kapitalismen oplevede i efterkrigstiden et langt opsving med fremgang, stabilitet, høj vækst (efter kapitalistisk målestok) og store profitter for kapitalisterne. Dette skyldtes ikke den vekselkursstabilitet, der havde været siden Bretton-Woods-aftalerne i 1944, og heller ikke den keynesianistiske politik, der blev ført. Årsagen til efterkrigsopsvinget var først og fremmest, at store dele af kapitalapparatet var blevet smadret under anden verdenskrig, og det gav den internationale kapital nye investeringsmuligheder, markeder osv. samt mulighed for at slippe ud af krisen og øge deres profitter. Det sikrede i hvert fald i de vestlige industrilande forholdsvis økonomisk og politisk stabilitet, og det satte arbejderklassen i disse lande i stand til at tilkæmpe sig goder i form af et "velfærdssamfund". (Mere om efterkrigsopsvinget kan læses i pjecen "Will There Be a Slump?" af Ted Grant).

Kapitalismens problem er bare, at sådanne "idylliske" tider aldrig varer evigt. Før eller senere begynder kapitalisternes profitter at falde - fordi der er for meget kapital og for mange varer, og for lidt købekraft blandt befolkningen til at købe det. Det er kapitalismens grundlæggende problem - kapitalisterne og selve systemet lever af at udnytte arbejderklassen, i og med at de tjener profitter på arbejdernes arbejdskraft, men denne udnyttelse gør også, at det på et tidspunkt ikke vil være muligt for arbejderklassen at købe det tilbage, som den selv har produceret. Så længe kapitalisterne kan finde nye markeder, investere i nye ting og bruge deres profitter på det, så kan det gå, men på et tidspunkt begynder de nye investeringer, f.eks. en ny fabrik, også at levere varer, som også skal afsættes. Så får kapitalisten problemer med at holde profitten oppe, han fyrer arbejdere og nedlægger arbejdspladser, hvilket alt sammen yderligere indskrænker den generelle købekraft og gør krisen endnu værre.

Det betyder, at investeringer i den virkelige produktive økonomi ikke længere betaler sig så godt - de bliver mere usikre, når udsigterne for økonomien ikke er så lyse. Men kapital, der ikke investeres i produktion, må bruges andre steder, hvis det ikke skal blive en total underskudsforretning - og der kommer finansspekulationen ind i billedet. Kapitalisterne søger en udvej af deres krise ved at liberalisere finansmarkederne og bruge enorme summer der.

Imperialismen

For mere end 80 år siden skrev Lenin sin bog "Imperialismen som kapitalismens højeste stadium". Der kommer han ind på imperialismens forskellige kendetegn: 1) Produktion og kapital koncentrerer. I imperialismen er det de store monopoler, der dominerer. 2) Bank- og industrikapitalen smelter mere og mere sammen, og denne

Fakta om globaliseringen

- Daglig omsætning på valuta-markederne: 1,8 billioner dollars.
- Verdenshandelens årlige volumen: 6 billioner dollars.
- De spekulative valutatransaktioners andel af økonomiske transaktioner: 97%.
- Alle seddelbankers samlede valutareserver udgør kun halvdelen af det, der dagligt bliver handlet på valutamarke-derne.
- 80% af alle grænseoverskridende finansinvesteringer kommer "hjem" igen inden for en uge.
- Den gennemsnitlige tid, aktieejere beholder en aktie, er (på verdensplan) siden 1980 faldet fra 10 år til 10 måneder idag.
- Udviklingslandene mister årligt 50 milliarder dollars som følge af, at der eksisterer steder med skattely.
- Skat af formue, ejendom og besiddelse udgjorde i 1988 4,4% af skatterne i Danmark. I 1997 var det faldet til 3,3%

fi-

nanskapital bliver den dominerende magt. 3) Eksport af kapital får stor betydning - produktion flyttes til udlandet. 4) De internationale grupper af monopolkapitalister deler verden op mellem sig. 5) De kapitalistiske stormagter har delt verden mellem sig, og slås om interesseområder, indflydelse og magt over markeder og lande.

Imperialismens metoder

Hvordan de avancerede kapitalistiske lande kontrollerer verden og sikrer deres magt, har skiftet med tiden. Omkring anden verdenskrig var den direkte militære kontrol over kolonierne efterhånden blevet for omkostningsfuld for imperialisterne. Alligevel ville mange af de imperialistiske lande ikke frivilligt forlade deres kolonier, og det førte til storblåede massebevægelser i Sydøstasien mod fransk og amerikansk imperialisme, i Afrika imod engelsk imperialisme (og fransk i Algeriet). Men den formelle uafhængighed, der blev opnået, løste ikke problemerne for masserne i disse lande. Den imperialistiske udnyttelse finder stadig sted for fuld udblæsning med mere subtile, økonomiske midler - først og fremmest gennem verdensmarkedets mekanismer og de ulige handelsbetingelser, hvor varer, der repræsenterer mere arbejde byttes for varer, der repræsenterer mindre arbejde. Imperialismen har tvunget mange af de ekskoloniale lande til stort set kun at dyrke én afgrøde - kaffe, kakao, bananer el.lgn. - eller til først og fremmest at udvinde ét mineral - f.eks. kobber, diamanter eller tin. Priserne på disse produkter kontrolleres tungt af nogle få multinationale, og den generelle tendens har været for nedadgående i årtier. Desuden holdes disse lande fast i gældssumpen, hvor renters renters rente osv. til stadighed tynger dem nedad.

Ud over disse indirekte midler til udnyttelse er der mange metoder til direkte indflydelse og sikring af de få rige, imperialistiske magters dominans. Det er en illusion at tro, at verden består af ligeberettigede stater. IMF's "strukturtilpasningsprogrammer" er ikke andet end moderne kolonisering. Til gengæld for f.eks. lån pålægges landene at gøre som imperialisterne byder, hvad enten det betyder privatisering, beskæring af statstilskud, liberalisering osv. 18 lande, især i Sydamerika, har desuden opgivet deres nationale valuta og indført dollaren, hvilket giver den amerikanske imperialisme en endnu større grad af indflydelse og dominans. Det samme er sket med Danmark og den tyske imperialisme på Balkan.

Derudover er der den direkte militære indgriben, som vi har oplevet adskillige gange alene i 90'erne: NATO, USA og andre imperialistiske lande har intervenseret i Irak, Panama, Somalia, Haiti, Albanien, Mozambique, Bosnien, Sierra Leone, Kosovo, Østtimor - for ikke at tale om de marionetkrige, der bliver ført i Centralafrika, hvor USA og Frankrig står bag de forskellige krigsførende parter. I alle disse konflikter drejer det sig om strategiske og militære interesser, om at skabe forudsætningerne for en fortsættelse af imperialisternes udnyttelse af de forskellige lande. Samtidig må vi ikke glemme, at der trods den umiddelbare enighed mellem de imperialistiske magter imod f.eks. Irak eller indtil fornyligt Jugoslavien er enorme modsætninger mellem imperialisterne selv. De kæmper indbyrdes om indflydelsesområder og markedsandele.

Kapitalismen og nationalstaten

I globaliseringsdebatten påstås det ofte, at kapitalismen mere og mere mister sin historiske forbindelse til nationalstaten. Det siges, at storkoncernerne ikke længere har noget nationalt grundlag, men er transnationale enheder, hvis magt rækker langt ud over de gamle nationalstaters. Det er ikke længere de nationale regeringer, der er de afgørende i den globaliserede kapitalisme, men de forskellige overnationale institutioner (IMF, Verdensbanken, WTO). Kapitalismen tenderer imod at skabe en rigtig "verdensregering", hvoraf NATO er den militære gren. De internationale institutioner fremstilles som storkoncernernes direkte udøvende organer, og nationalstaterne kan kun gøre, hvad IMF & co. foreskriver dem - siges det.

Men i den forbindelse må man ikke glemme, at det er nationalstaternes egne repræsentanter, der har overdraget magt til de overnationale institutioner, og det er også dem, der deltager i deres møder og udvalg og tager beslutningerne. Disse overnationale institutioner er mere eller mindre en skueplads for konflikter mellem de forskellige nationalstater, så man kan prøve at undgå åbne handelskrige og diplomatiske, hvis ikke ligefrem direkte militære, konflikter. Der er ingen tvivl om, at f.eks. USA har meget mere at skulle have sagt i disse forummer end f.eks. Rwanda eller Danmark. De forskellige kapitalisters repræsentanter prøver gennem lobbyvirksomhed (korruption, direkte pres...) over for deres nationale repræsentanter at få det - for dem selv - bedst mulige resul-

tat ud af disse forhandlinger. Der er altså i høj grad tale om konkrete styrkeforhold mellem stater eller forbund af stater, og ikke om en imaginær, ensartet "global kapital". Dette forklarer f.eks. også, hvorfor forhandlingerne i Seattle brød sammen.

Eller tag MAI-aftalen, som der var så meget snak om for nogle år siden. Det står for Multilateral Aftale om Investeringer og var et forsøg fra de multinationale virksomheders side på at skabe et lovmæssigt grundlag for, at de kunne påtvinge nationalstaterne deres vilje. Men den franske regerings modstand var nok til at fælde MAI.

Kapitalismen kan ikke eksistere uden en national statslig struktur, der optræder som garant for den nationale kapital. Al snak om en kapitalistisk "verdensregering" overser fuldstændig konkurrencen og de enorme modsætninger mellem de forskellige kapitalister og deres repræsentanter i deres respektive nationalstater. Når kapitalismen på verdensplan kommer rigtigt i krise, vil de nuværende modsætninger vokse endnu mere. De amerikanske og europæiske kapitalister er allerede stødt sammen mange gange, f.eks. på spørgsmål om bananer, kød og stål. Der er store konflikter, der før i tiden ville have ført til regulære krige mellem de involverede parter, men med moderne krigsteknik er det usandsynligt. Vi ser i stedet skærpet konkurrence og handelskrige, der vil blive hårdere og hårdere.

Når kapitalisterne først står i vand til halsen, når krisen skyller ind over dem, vil de forlade de liberale idéer og vende sig til national regulering og beskyttelse imod de internationale konkurrenter.

Håb i Europa?

En klart træk ved den nuværende epoke er USAs dominerende position. En del folk i fagforeningerne og på venstrefløjen har været fremme med idéer om, at der er brug for en europæisk modvægt til den "nye verdensorden" under USAs herredømme. Med Bush som præsident i USA kan denne idé få større udbredelse.

Forhåbningen er, at Europa kan være en "anderledes, mere moderat og menneskelig" kapitalisme, et alternativ til den amerikanske imperialisme. Men denne tankegang indeholder faren for ukritisk at støtte den europæiske kapitalers imperialistiske bestræbelser. Der er intet progressivt ved europæisk integration på kapitalistisk grundlag. Uden tvivl har de sociale modsætninger i Europa været mere afdæmpede end i USA pga. arbejderbevægelsens styrke, men at tro, at Europa repræsenterer et helt andet og mere socialt system, har ikke hold i virkeligheden. Vi lever i en periode, hvor fortidens sejre på velfærdsområdet rulles tilbage, og når krisen bider til, vil denne udvikling forstærkes. Man kan ikke sætte en "venlig", "europæisk" kapitalisme op imod den amerikanske udgave, slet ikke i en periode, hvor det økonomiske grundlag for de europæiske velfærdsstater er ved at blive revet væk.

Internationalisme

"Globaliseringen" hæver ikke blot kapitalismens forbrydelser op på et nyt niveau, men skaber også de sociale kræfter, der kan ændre samfundet på verdensplan. Arbejderklassen vokser over hele verden, og i lande som Sydkorea, Kina og Indonesien er der opstået en helt ny arbejderklasse, der lever og arbejder under forhold, der minder meget om de russiske arbejderes for 100 år siden. Det er en ung arbejderklasse, der ikke er mærket af fortidens nederlag, og i de store fabrikker opstår der en ny social kraft med utroligt potentiale. Marxisternes holdning her er ikke for anti-globalisering, men for internationalisme: samenslutning og enhed mellem arbejdere i alle lande.

Hvad er arbejderklassen?

I Det Kommunistiske Manifest skrev Marx og Engels: "Kapitalistklassen kan ikke eksistere uden uafslægt at revolutionere produktionsmidlerne og altså også produktionsforholdene, det vil igen sige samtlige sociale forhold. For alle tidligere industrielle klasser var det derimod den første eksistensbetingelse at beholde den gamle produktionsmåde uforandret. De stadige omvæltninger i produktionen, de uafbrudte rystelser af alle sociale tilstande, den evige usikkerhed og bevægelse udmærker kapitalistklassens tidsalder frem for alle andre." (s. 19 - afh. af udgave.)

Denne fortsatte omvæltning af produktionssystemet påvirker selvfølgelig også arbejderklassen. Dens sammensætning undergår en stadig forandring, og det påvirker også bevidstheden blandt arbejderne. Udviklingen af arbejderklassens bevidsthed er ikke en lineær proces - der er hele tiden tilbageslag, f.eks. efter nederlag for bevægelsen. Så trækker de ældre generationer sig tilbage til privatlivet i frustration over, at forhåbningerne ikke gik i opfyldelse. Ledelsens passive samarbejdslinje forstærker altid disse tendenser.

Som følge af omstruktureringer i økonomien kan kerneområder i arbejderklassen forsvinde, og fag, der før førte an i klassekampen, kan gå tilbage. Men samtidig opstår der nye dele af arbejderklassen i andre brancher, og de får selv erfaringer med de kapitalistiske produktionsforhold og udvikler en kollektiv bevidsthed som det eneste forsvar imod de forhold, de udsættes for. Denne udviklingsproces af de nye lag kan gå mere eller mindre hurtigt, afhængig især af de organisationer, der er til stede til at fremskynde eller bremse udviklingen.

Så arbejderklassen ændrer sammensætning, der bruges nye redskaber, arbejderne udfører andre funktioner osv. - fordi kapitalen er tvunget til at udvikle produktionsmidlerne, så de enkelte kapitalister kan klare sig i konkurrencen. Men den grundlæggende faktor bliver der ikke lavet om på - kapitalen har stadig brug for lønarbejde og dermed lønarbejdere, uden det kan kapitalen ikke eksistere. For den menneskelige arbejdskraft er og bliver den eneste kilde til merværdi og profit.

For marxister er arbejderklassen ikke kun industriarbejde-

re, der står i en fabrik. Det er ikke et krav, at man skal gå i blå kedeldragt for at være arbejder. Arbejderklassen består af dem, der ikke lever af at eje produktionsmidler og udnytte andres arbejdskraft, men må sælge deres arbejdskraft for en løn, og er afhængige af det for at overleve. Om man bruger en hammer eller en computer som redskab i løbet af sin arbejdsdag, om man står på en fabrik eller sidder derhjemme, er i denne sammenhæng ligeegyldigt - hvilken klasse man hører til, afhænger først og fremmest af, hvilken rolle man spiller i økonomien, og hvilket forhold man har til produktionsmidlerne.

Arbejderklassen i vækst

Selv hvis man kun ser på industriarbejdere, er antallet steget i den sidste periode. I OECD-landene, altså de udviklede industrilande, steg antallet af industriarbejdere fra 112 millioner i 1973 til 113 millioner i 1995 - på trods af alle omstruktureringer og al snakken om "servicesamfund", "informationssamfund" og "arbejderklassen eksisterer ikke mere". I de såkaldte udviklingslande er stigningen endnu mere bemærkelsesværdig. I 1980 var der i disse lande ca. 285 millioner industriarbejdere, og i 1995 var det steget til 407 millioner! (Kilde: www.labornotes.org).

Derudover kommer alle de arbejdere, der ikke lige er industriarbejdere, og alle disse arbejderes børn og familie. Det viser sig hurtigt, at arbejderklassen udgør flertallet af jordens befolkning. Så "forsvundet" er den ikke, sådan som mange "lærde" mennesker påstår!

Mange grupper af arbejderklassen, der førhen måske ikke følte sig som del af arbejderklassen, oplever i disse år stadig flere angreb fra arbejdsgiverside, øget pres osv. Deres tidligere "privilegerede" stilling er i fare, de får mere og mere de samme forhold, som andre lag af arbejderklassen har, og med tiden vil det også udvikle deres bevidsthed, og de vil se, at for at opnå bedre forhold er det nødvendigt at bruge arbejderbevægelsens traditionelle metoder som faglig organisation, strejker mm. Vi ser f.eks., hvordan IT-ansatte, som ellers skulle være "umulige" at organisere, mere og mere vender sig til fagforeningerne i mange lande. Arbejdere i IT-sektoren udnyttes på alle mulige tænkelige måder - der er lange arbejdsdage, og dette gøres endnu værre gennem "fleksibilitet". Med mobiltelefoner, "arbejdshjemme fra" osv. kan kapitalisten presse arbejderne til det yderste og på det nærmeste have råderet over ham hele døgnet. Og når salget af computere og mobiltelefoner svigter, reagerer kapitalisterne i disse brancher præcis som de "gammeldags" kapitalister i den "gamle økonomi": de skærer ned og fyrer folk. Tusindvis af IT-arbejdere vil blive ramt, hvilket allerede sker i stort omfang i USA og Japan, og også i Danmark.

Organisering af arbejderklassen

Disse nye lag af arbejderklassen vil kunne komme til at spille en stor rolle i de kommende klassekampe. Et godt eksempel på dette er strejken i Verizon Communications i

USA, hvor 87.200 ansatte nedlagde arbejdet og tvang denne telegigant til forhandlinger med fagforeningerne. Verizon er et produkt af en fusion mellem Bell Atlantic Corporation og GTE. Fusionen skulle i følge planen ledsages af massive personalenedskæringer og lønnedgang. Dette blev forhindret gennem strejken, der afhængig af afdeling varede fra 15 til 18 dage. Resultatet af strejken var 12% lønstigning over 3 år, personaleforøgelse på 14%, begrænsninger mht. overarbejde og øget anerkendelse af retten til at organisere sig.

Faglig organisering af arbejderklassen møder altid visse forhindringer: arbejdsgivernes repressalier, fortidens nederlag, fagforeningsbureaukratiets indflydelse osv. Vi er - internationalt set - kun ved begyndelsen til en genoplivning af fagbevægelsen, der i de sidste tyve år er rykket ekstremt til højre i alle lande, under pres fra kapitalismen og under indtryk af bla. stalinismens sammenbrud i Sovjetunionen og Østeuropa. Det førte til illusioner om, at kapitalismen havde sejret for evigt, at "historien var slut", og alle steder er arbejderpartierne og fagforeningernes bureaukratier bukket under for dette, og er i realiteten i endnu højere grad end før blevet til kapitalens hjælpetropper inde i arbejderbevægelsen.

Disse forhindringer for udviklingen af arbejderbevægelsen kan være svære at overkomme, og derfor ser mange "venstreorienterede" sig om efter "nye" teorier, hvor man ikke behøver at bekymre sig om arbejderklassen og dens traditionelle organisationer. Arbejderklassen anses ikke mere for den eneste kraft, der i kraft af sin stilling i produktionen og sin deraf følgende bevidsthed er i stand til at forvandle samfundet. I stedet fokuseres der på at samle alle "progressive" til at demonstrere imod kapitalismen eller mod nogle af dens virkninger. Dette såkaldte "civilsamfund" skulle således være den nye kraft i samfundet, der skulle kunne gøre modstand og ændre på tingenes tilstand. De fleste af de seneste års store anti-kapitalistiske protester er netop blevet organiseret ud fra dette princip. Antallet af personer i de forskellige protester har ikke været dårligt, omkring 20.-30.000 mange steder, men en demonstrations karakter bliver ikke kun bestemt af deltagerantallet - det spiller også væsentligt ind, hvem det er, der deltager, og fra hvilke sociale lag. De fleste af dem, der har deltaget i disse demonstrationer, har gjort det som enkeltpersoner eller som del af den ene eller den anden lille "progressive gruppe" - så i virkeligheden repræsenterer protesterne ikke som sådan nogen. De har da heller ikke haft den store effekt, måske bortset fra Seattle, som pga. overraskelsesmomentet gjorde, at politiet m.fl. ikke vidste, hvad de skulle gøre.

Marxisterne afviser denne opfattelse af en "ny samfundsforandrende kraft". Protesterne kan kun blive succesfulde, hvis det lykkes at forankre dem på arbejdspladserne, skolerne og universiteterne - hvis det lykkes at gøre det til arbejderklassens og den almindelige ungdoms protester. Dette kan aldrig ske, hvis man ignorerer den organiserede arbejderbevægelse og ungdommens forskellige organisationer inden for uddannelser mm.

Nye konfliktområder

De førende teoretikere og intellektuelle i den nuværende anti-globaliseringsbevægelse ser noget anderledes på sagen. Den italienske sociolog Marco Revelli, en af Ya Basta's ideologer forsøger at komme med et alternativ til marxismens orientering mod arbejderklassen og dens organisationer. Han skriver: "Vi må først og fremmest opbygge et alternativ til det nittende århundredes idé om "fabrik-parti-stat", som man kunne kalde det. Vi må finde de steder, de rum og de instrumenter, hvor det kan lade sig gøre at organisere ikke-identifikationen med den kapitalistiske model. (...) Man kan tale om den tredje sektor, om den sociale økonomi, man kan tale om modmagt, man kan tale om befriede områder." (Revelli, *Lo stato della globalizzazione*, s.17, Libro del Leoncavallo, 1998).

Hvis man skal prøve at tyde tågesnakken, betyder det, at man skal opbygge "frirum" inde i det kapitalistiske samfund, "alternative" foretagender og firmaer med "fair handel", selvstyrende ungdomscentre, social- og kulturprojekter osv. Denne "tredje sektor", som Revelli kalder det, byder på mange interessante erfaringer og projekter, der fortjener støtte. Men det ville være en stor fejltagelse at se denne "tredje sektor" som det store alternativ til det nuværende system. For mange af den slags projekter passer i virkeligheden glimrende ind i den nyliberale plan for en ombygning af velfærdsstaten. Gennem decentraliseringer og privatiseringer af tjenester, der engang var offentlige, opstår der nye indflydelsesområder for NGO'er (non-governmental organizations, ikke-regeringsorganisationer). Vi tror ikke, at de fleste af disse organisationer har dårlige hensigter, men faktum er, at den slags organisationer skridt for skridt bliver nødt til at tilpasse sig markedets love. Udbytning og indtjening for de få har også holdt sit indtog i denne sektor. Kravet om profitmaksimering gælder også for nok så "alternative" og "progressive" foretagender, så længe de eksisterer under kapitalismens betingelser.

Revelli og co.'s idé er ikke ny. I den tidlige arbejderbevægelse var der stærke kræfter, der så løsningen i opbygningen af kooperativer og en andelsbevægelse. Idéen var, at disse "socialistiske øer" i økonomien skulle udbredes mere og mere, indtil de blev den dominerende kraft i økonomien og dermed udhulede grundlaget for det kapitalistiske samfund. Den gik bare ikke. Tværtimod. Andelsbevægelsen og kooperativerne blev med tiden selv til kapitalistiske virksomheder, der måtte fungere efter profitprincippet pga. truslen om fallit.

"Frirum"

Ofte tales der også om såkaldte "frirum", hvor det skulle være muligt at udvikle nye former for samliv og kultur. Selvfølgelig forsvarer vi alle den slags eksperimenter, hvor mennesker selv prøver at skabe den slags steder - især når de kommer under angreb fra højrepolitikere eller statsbureaukratiet. Men den slags steder udgør ikke noget alternativ til kapitalismen, de ligger også under for det kapitalistiske samfunds pres.

Et internationalt kendt eksempel på sådan et "frirum" er Centro Sociale Leoncavallo i Milano. Det er et 26 år gammelt selvorganiseret projekt, der flere gange er blevet stormet af politiet. Efter ødelæggelsen af de sidste besatte huse fulgte der daglange gadekampe, hvor de nuværende områder blev erobret - der er en stor hal til forskellige arrangementer, et teater, tre barer og et folkekøkken og desuden en lang række grupper og organisationer, der holder til dér.

Disse centre har i de sidste år bevæget sig mere og mere væk fra politisk kamp og er blevet til steder, hvor det først og fremmest drejer sig om at lave "alternativ" kunst og kultur, som dog fungerer stadig mere efter markedets spilleregler. Og de tilbageværende politiske aktivister fra disse steder lukker sig mere og mere inde i deres selvvalgte ghetto, hvor de drømmer om "radikal politik" langt fra almindelige mennesker i arbejderkvartererne og arbejdspladserne. Denne beskrivelse passer glimrende på den danske såkaldte autonome bevægelse og deres "frirum".

De nu internationalt berømte "Tute Bianche" fra "Ya Basta" har også en gruppe i Leoncavallo. De ser konfrontationen med politiet som bevægelsens centrale opgave. De kaster sig ind i kampen godt udrustet med velpolstrede hvide overalls. Aktionsformen bliver her til et mål i sig selv. Det er milevidt fra en klar idé om, hvordan man kan ændre systemet - der er i deres optræden ikke noget, der rækker ud over blokade af det ene eller andet topmøde.

"Frirums"-strategien med selvforvaltende "øer" i systemet kan kun fungere i meget begrænset omfang. Før eller siden bliver den slags projekter altid til ganske almindelige markedsorienterede institutioner, som i bedste fald stadig bliver ved at være mødested for den "alternative scene", eller også fratager staten dem deres eksistensgrundlag. Den eneste løsning er at bryde ud af den selvvalgte isolation og være med til at opbygge et reelt revolutionært alternativ ude i den virkelige verden med almindelige arbejdere og unge i en rigtig bevægelse.

Bevægelse for bevægelsens skyld

"Jeg ville gerne have en revolution, men for øjeblikket laver jeg bevægelse for bevægelsens skyld."
(Bandet Assalti Frontali, fra albummet Conflitto)

Vi har allerede omtalt "Ya Basta" og deres aktionsform - de er et typisk eksempel på tilstanden i de aktuelle anti-globaliseringsprotester. Mobiliseringerne mod IMF, WTO, G8, EU osv. har alle sammen - ligegyldigt hvor de er foregået - haft visse kendetegn tilfælles. Det, der for mange synes at være en styrke, nemlig at så mange forskellige grupper, som er vidt forskellige, går sammen i demonstrationerne, er i virkeligheden en stor fare for udviklingen af et reelt demokrati i beslutningsprocessen i bevægelsen. Ved forberedelserne bliver der som oftest ikke holdt afstemninger. Helt vilkårligt bliver bestemte organisationer hindret adgang til deltagelse eller taletid, og i virkelighe-

den er det dem, der har mest energi og gennemslagskraft i lange møder, der får lov at bestemme - ikke dem, der repræsenterer flest. Dette fører til en situation, hvor nogle få udvalgte kendte personer (universitetsprofessorer, forfattere...), som står i rampelyset ved modtopmøderne, får lov til at bestemme bevægelsens indhold og program.

Ud fra den politiske forskellighed i bevægelsen flyder der også en decentral organisationsform. Alle kan selv beslutte, hvad han eller hun vil lave til demonstrationen, og hvordan han vil opnå sit mål. Som Maude Barlow fra Council of Canadians har udtalt, så "står vi over for en klippe, vi ikke kan besejre - derfor prøver vi at komme under den, over den og rundt om den". I følge teorien, kan man - når man opererer decentralt - handle hurtigt, dele sig, samle sig igen, og derved forvirre og ramme modstanderne.

I praksis har det imidlertid vist sig, at denne organisationsform er fuldstændig ueffektiv, selv når det bare drejer sig om at blokere et topmøde. I Washington ved protesterne mod IMF og Verdensbanken blokerede man konferencen fra klokken seks af. Men konferencedeltagerne var allerede ankommet til Verdensbankens hovedkvarter klokken fem. Så besluttede nogle grupper sig for at opgive blokaden og deltage i den store demonstration, mens andre grupper ville blive for at blokere, når konferencens deltagere skulle hjem igen. Demonstrations-"ledelsen" erklærede alle grupper for selvstyrende og stillede dem helt fri mht. om de ville gå i demonstration eller fortsætte blokaden. Længe leve basisdemokratiet! Da konferencen sluttede, valgte deltagerne selvfølgelig de ikke-blokerede udgange og kunne uden problemer vende hjem.

Dertil kommer, at politiet forbereder sig bedre fra gang til gang, bliver bedre udrustet, lærer af de tidligere sammenstød og lukker topmødebyerne mere eller mindre af.

Hvad denne bevægelse mangler, er et klart perspektiv, koordinering på grundlag af et program, som er blevet diskuteret demokratisk og vedtaget, og som sætter nogle fælles mål. At bevægelsen mangler et sådant program, som tager udgangspunkt i folks reelle problemer og derudfra kommer med en anti-kapitalistisk kritik - det er især det, der er bevægelsens problem.

Bevægelsen har godt nok opnået internationale dimensioner, men det er vigtigt at forstå, at vi kun er i begyndelsen. Der er flere og flere, der ser med sympati på protesterne, men som hidtil har været passive. Hvis bevægelsen bliver ved med at satse på det spontane element og dermed på et lille mindretal, så vil den før eller siden køre død. Det centrale opgave er at bygge bro til arbejderklassen og ungdommen. Det opnår man ikke ved at smadre McDonalds eller gå i gadekamp med politiet.

"Direkte aktion" og vold

Disse former for "direkte aktion" bliver imidlertid set som det mest grundlæggende i dele af bevægelsen. Således

skriver "Tute Bianche", at ødelæggelsen af McDonald-restauranter i Prag er "en direkte aktion med civil ulydighed og en ny legalitet nedefra". Og det skulle kun være begyndelsen...

Vi kritiserer ikke disse aktioner, fordi vi principielt er imod vold. I det kapitalistiske system er det volden, der styrer hver dag. Ved siden af de åbenlyse tilfælde af vold i krige og politiundertrykkelse kommer der den kendsgerning, at der er utallige mennesker, der bliver syge eller dør af usunde og farlige arbejdsforhold, i nogle lande er der sult, miljøet smadres og dermed menneskenes livsgrundlag osv. osv. I skolerne og på arbejdspladserne oplever mange dagligt undertrykkelse. Når den herskende klasse hætter imod "voldelige demonstrationer", er det ikke andet end hykleri.

Men vi bliver nødt til at spørge os selv: hvad fører det til, når man f.eks. smadrer en McDonalds? Hvilken virkning har en konkret aktion? Fører denne aktion os videre som bevægelse? Hæver den deltagernes bevidsthed? Kan vi vinde nye folk til bevægelsen gennem denne aktion?

I de konkrete tilfælde bør svaret være klart. En smadret rude rammer ikke McDonalds. Denne multinationale gigant bliver derimod væsentligt mere ramt, hvis det lykkes at gennemføre faglig organisering af arbejderne i restauranten og de strejker for bedre forhold - som det f.eks. skete i McDonalds i Italien sidste år.

Marxister deltager i anti-globaliseringsbevægelsen med det formål at føre bevægelsen ind på en anden kurs med orientering mod arbejderklassen. "The Economist" - den engelske finanskapitals kendte centralorgan - skrev under Prag-protesterne, at denne bevægelse kun er toppen af isbjerget, og at den er udtryk for en udbredt tvivl ift. det kapitalistiske system, som er vokset frem i de sidste ti år. Denne tvivl er endnu meget diffus, og kommer til udtryk i krav om "social retfærdighed", "mere hjerte i politikken" eller i afvisning af profitmotivets osv. Det er ikke kun "The Economist", der er bekymret - det er hele den herskende klasse også. Det er den behårdede undertrykkelse af protesterne i Göteborg og Genova bevis på. Kapitalisterne er bevidste om den fare, der kan udgå fra denne bevægelse. Vores opgave består i at udvikle et perspektiv for, hvordan vi kan knytte flere og flere befolkningslag til bevægelsen. Med hvilke metoder og krav skal vi mobilisere til demonstrationerne? Hvordan skal vi fremføre vores krav? Hvordan kan vi forankre bevægelsen på arbejdspladserne, i skolerne og universiteterne?

Det er godt, når protesterne får positiv respons fra befolkningen, men hvad kan arbejderne på arbejdspladserne rundt om protesterne gøre? Hvad kan skoleelever gøre på deres skoler? Skal de smadre deres direktørs eller rektors Mercedes, eller er det snarere noget andet, der skal til?

Kun hvis det lykkes os at give et klart svar på disse spørgsmål, vil den her slags protester få en fremtid, og

det vil lykkes os virkelig at ryste det kapitalistiske system. Vi er klar over, at symboler spiller en vigtig rolle i politik. Derfor går vi også ind for blokader af EU- eller IMF-topmøder. Men det ville være en farlig illusion at tro, at man kan stoppe forringelserne og problemerne på den måde. Symboler har kun værdi, når de bliver båret af en virkelig eksisterende social kraft. Arbejderbevægelsen har f.eks. altid brugt mange symboler (røde flag, arbejdersange, hammer og segl...). Men disse symboler betød kun noget for almindelige arbejdere, så længe arbejderbevægelsens organisationer virkelig kæmpede for arbejderne interesser. Derfor er det ikke noget under, at disse symboler har tabt i tiltrækningskraft, efterhånden som Socialdemokratiet og fagtoppen er rykket mere og mere til højre i de sidste tyve år.

Også for den nuværende bevægelse imod den kapitalistiske globalisering har dette forhold mellem symboler og bevægelse stor betydning. Hvis bevægelsen bare er tom retorik og angreb på symboler, uden at der reelt er en kraft bag, der kan ændre samfundet - så må den gå død før eller siden.

Fra kritik til alternativer

Nøglen til succes er og bliver klare idéer sammenfattet til et program, hvilket vil sige en anvisning for praktisk handling. "Ya Basta" og lignende grupper ser således på dette spørgsmål: "Det at skabe et samfund betyder for os ødelæggelse og opbygning. Med ødelæggelse mener vi sabotage, alternative måder at leve på, at kaste grus i imperiets maskineri - at være oprørske slaver i stedet for oprørere i slaveri. Med opbygning mener vi, at vi drømmer om en anderledes verden, hvor alle forskellene på denne planet finder en slags sameksistens, en verden hvor social retfærdighed bliver modpol til det almene barbari."

Det lyder smukt og poetisk, hvis det da overhovedet betyder noget. "En anderledes verden" siges der - men hvordan skal denne "anderledes verden" opstå? Hvordan opnår vi social retfærdighed? Hvordan kan vi befri os fra slaveriet? Bevægelsen har én fællesnævner: Man ved, hvad man er imod - man har en fælles modstander. Men hvad bevægelsen går ind for, er der absolut uenighed om. Der er intet spor af et alternativ, der går ud over det kapitalistiske system.

Ved manifestationerne mod de forskellige topmøder lyder råbet på demokratisering af de internationale organisationer (IMF, Verdensbanken osv.) altid. I disse sammenhænge hører man også ofte kravet om, at Verdensbankens og IMF's projekter skal respektere menneskerettigheder og sociale standarder samt tage miljømæssige hensyn.

De fleste NGO'ers politiske idéer befinder sig fuldstændigt inden for rammerne af det kapitalistiske system, og de håber på muligheden for at kunne reformere det. Dette går endog så vidt, at nogle af de betydelige NGO'er allerede har accepteret de internationale organisationers invi-

tation til fælles diskussioner. Trods protester vil de sætse mere på lobbyarbejde blandt den herskende klasse.

Verdensbankens leder, IMF's direktør og topcheferne fra de store koncerner taler nu også pludseligt om "social ansvarlighed" og forsøg på at skabe "en bedre verden". Store dele af kapitalen har, med øje på de uafbrudte protester mod deres optræden, åbenbart draget den slutning, at man må integrere civilsamfundet gennem symbolske indrømmelser, ved at bidrage til diverse humanitære stiftelser eller ved symbolsk at invitere folk fra den internationale modstandsbevægelse med til forskellige topmøder og i forskellige bestyrelser osv.

Hvad ville der ske, hvis IMF's ledelse nu virkelig blev demokratisk valgt? Eller hvis repræsentanter fra NGO'er kunne deltage i disse forsamlinger? IMF ville trods dette agere efter de spilleregler, som er lavet af dem, der stiller de finansielle midler til rådighed. Systemet har nået et stadium, hvor det har brug for internationale reguleringsmekanismer. Disse institutioner kan umuligt reformeres. På nationalstatsligt niveau ser man ganske klart, hvordan demokratiske valg og parlamentariske processer ikke ændrer ved regeringens nyliberale politik, uanset hvilke partier der er ved magten. Den, som holder sine idéer inde for systemets grænser, må også acceptere systemets love.

Ligeså utopisk er kravet om indskrænkning af frihandel og regulering af kapitalstrømmen. I det store hele går det ud på, at man vil "bringe den herskende klasse til fornuft". Man vil overbevise dem om nødvendigheden af at føre en reformpolitik, således at systemet løbende stabiliseres og alle sociale grupper kommer til at kunne leve godt side om side.

Men alle den slags kampagner har ikke kunnet ændre ved koncernernes og finanskapitalens almagt. En række koncerner har midlertidigt iklædt sig et "økologisk, human" ansigt. De samarbejder med NGO'er og udvikler derigennem endog deres egne markedsstrategier. Men i virkeligheden har de overhovedet ikke ændret ved arbejdsvilkårene, ved deres krænkelse af menneskerettighederne eller deres ødelæggelse af naturens ressourcer. Vi står stadig over for problemet med at finde de rette metoder til at opfylde vores krav. Lobbyisme, kritisk forbrug og boykot har vist sig ikke at være egnede midler. Nike har intet problem, når diverse NGO'er starter en boykot mod kondisko, der er blevet produceret af børn i Asien. Man kan hurtigt omlægge produktionen til underleverandører og sætte børnene til at udføre det samme arbejde derhjemme, hvilket den kritiske verdensoffentlighed ikke kan se, og så kan produktionen uhindret fortsætte. Denne praksis kan ikke stoppes ved at indføre sociale klausuler, hvis indhold alligevel ikke kan kontrolleres under det kapitalistiske system. Det eneste, der kan sætte en stopper for dette, er kamp på fabrikkerne og andre arbejdspladser og faglig og politisk organisering af arbejderklassen i alle lande.

Klassekamp!

Det overvældende flertal af globaliseringsmodstanderne tager afstand fra klassekampens metoder, først og fremmest strejken. Arbejderklassen bliver smidt på historiens mødding og i stedet indføres det vage begreb "civilsamfundet". En kritisk diskussion om arbejderbevægelsen, dens historie, organisation og dens rolle i det nuværende samfund mangler fuldstændigt. Men vi marxister har endnu ikke opdaget nogen ny revolutionær kraft i samfundet, der er i stand til at erstatte kapitalismen med et system, der løser menneskehedens grundlæggende problemer ved at styre stat og økonomi gennem demokratisk planlægning. Derfor holder vi fast i, at det er nødvendigt at opbygge et revolutionært parti med masseforankring i arbejderklassen.

Filosofisk og intellektuel kritik og unge menneskers isolede gadekamp udgør ikke en reel modstand mod kapitalens diktatur. Denne modstand kan kun arbejderklassen opbygge. Over hele verden vokser modstanden mod kapitalismen og dens konsekvenser. De militante fagforeninger i Sydkorea kæmper mod massefyringer som følge af krisen i økonomien. Der har været generalstrejker i Nigeria og Sydafrika. Masseprotester mod IMF's "løsning" på den økonomiske krise i Tyrkiet. De sociale bevægelser i Argentina, Ecuador, Bolivia og Peru. Bølgen af franske strejker mod pensionsreformer og fyringer. Mobiliseringen af tusinder af arbejdere i Quebec mod frihandelsaftalen. Generalstrejker i Grækenland og Galicien i Spanien. Overalt begynder arbejderklassen at ranke ryggen!

Årsagerne til udbytning, forurening, krænkelse af menneskerettigheder og nedskæringer og social elendighed ligger i kapitalisternes jagt på maksimal profit. Så længe kapitalismen eksisterer, vil økonomien aldrig kunne indrettes til at tjene almindelige menneskers behov. Ordentlige forhold for verdens folk vil kun kunne skabes, når økonomien kontrolleres og planlægges demokratisk af arbejderklassen selv. Løsningen kan derfor kun være arbejdernes overtagelse af virksomhederne, de store koncerner og pengeinstitutterne osv., og dette kan kun realiseres gennem arbejderklassens erobring af den politiske magt i samfundet. Dette er målet for vores kamp vejen er udbredelse af de marxistiske idéer og opbygning af den marxistiske tendens og derigennem tilbagerobning af arbejderbevægelsen til et reelt socialistisk, revolutionært program.

FOR EN ARBEJDERBEVÆGELSE PÅ ET SOCIALISTISK PROGRAM!

Den marxistiske avis for arbejderbevægelsen

SOCIALISTISK STANDPUNKT

SOCIALISTISK BAGGRUND er en række pjecer som beskæftiger sig med forskellige sider af de marxistiske ideer. For at ændre verden er det nødvendigt at diskutere de problemer som findes i samfundet og studere de marxistiske ideer og de erfaringer som socialister har gjort sig i tidligere kampe. Indtil videre er der udgivet 8 numre i serien, og flere er under forberedelser.

Udgivet:

1. Hvad er marxisme?
2. Et socialistisk alternativ til den europæiske union
3. Et socialistisk svar på kapitalismens globalisering
4. Marxisme og kampen imod imperialismen
5. Marxisme og kvindens frigørelse
6. Marxisme og religion
7. Om masseorganisationerne
8. Den cubanske revolution

SOCIALISTISK STANDPUNKT er en gruppe marxistiske arbejdere og unge, der er aktive i arbejderbevægelsen. Vi mener at, at kapitalismen ikke længere kan tilbyde andet end nedskæringer, øget arbejdspress, massearbejdsløshed og fattigdom. Derfor må det kapitalistiske system fjernes og erstattes af en socialistisk planlægning af produktion. Vi støtter og deltager i den danske arbejderbevægelses kamp som en del af den internationale arbejderklasses kamp. I **SOCIALISTISK STANDPUNKT** mener vi at det i en kapitalistisk verden er vigtigt at være internationalt organiseret. Vi har bl.a. søsterorganisationer i Pakistan, Venezuela, Nigeria, USA, England, Frankrig, Sverige Spanien og Rusland og mange flere steder. Vi opfordrer alle, der sympatiserer med dette, til at kontakte os og være med til at opbygge den marxistiske tendens i den danske arbejderbevægelse.

Udover **SOCIALISTISK BAGGRUND** udgiver vi også avisen **SOCIALISTISK STANDPUNKT**, som udkommer seks gange om året. Du kan også for 100 kr., eller 150 kr. i støttepris, få et abonnement.

Besøg vores Internetsider:

- **WWW.MARXIST.DK** - Socialistisk Standpunkt's hjemmeside med artikler om både den danske og den internationale klassekamp i alle dens aspekter, vores egne aktiviteter og kampagner, samt teoretiske artikler om de marxistiske ideer. På siden er det ligeledes muligt at bestille alle vores materialer og se alle de gamle aviser og andet materiale. Opdateres flere gange om ugen.
- **WWW.MARXISTER.DK** - Side med marxistiske originaltekster først og fremmest af marxismens to fædre, Karl Marx og Friedrich Engels (bl.a. begge deres udvalgte værker) og Lenin og Trotsky, der videreførte deres teorier. Derudover indeholder siden dog også tekster af bl.a. Marie Nielsen, Alan Woods og Ted Grant, samt div. emneopdelinger og introduktions- og læseguider.

Kontakt os:

E-mail: marxist@marxist.dk Tlf.: 61 65 10 88
Pr. brev.: Degnestavnen 19 st. tv., 2400 Kbh. NV.

MARXIST DK